

NYTT OM LUFTKONTROLL

NR 3 2013

**Det här brevet är en del i Naturvårdsverkets
vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft.**

Nya föreskrifter om kontroll av luftkvalitet

Den 1 januari 2014 träder Naturvårdsverkets reviderade föreskrifter (2013:11) om kontroll av luftkvalitet i kraft. I samband med detta upphör de befintliga föreskrifterna (2010:8) att gälla. Föreskrifterna har reviderats med anledning av genomförandet av EU:s nya rapporteringsbestämmelser till luftkvalitetsdirektivet (2008/50/EG) och direktivet om metaller och PAH (2004/107/EG). Även luftkvalitetsförordningen (2010:477) reviderades tidigare i år till följd av detta.

[Naturvårdsverkets föreskrifter \(2013:11\) om kontroll av luftkvalitet](#)

[Luftkvalitetsförordningen \(2010:477\)](#)

Några av nyheterna i föreskrifterna är bestämmelser om hantering av mätdata, möjligheten att rapportera data i nära realtid till kommissionen och att rapportera modellerade data till datavärden senare än vad som är möjligt idag, rapportering av uppgifter om nya åtgärdsprogram samt vad som ska ingå i en ansökan om godkännande av instrument. Vi har även haft ambitionen att göra vissa strukturella förbättringar, i synnerhet när det gäller bestämmelserna om kontrollstrategi, kvalitetssäkringsprogram och program för samordnad kontroll. En nyhet i förordningen är att den som fastställt ett åtgärdsprogram regelbundet via internet ska informera om hur programmet genomförs.

Den 31 mars 2014 ska kommunerna rapportera enligt de nya föreskrifterna för första gången (den 30 juni för modellerade data).

Nu fortsätter arbetet med revideringen av handboken *Luftguiden*. Publiceringen beräknas till sommaren 2014. Se vidare: www.naturvardsverket.se/mkn-luft.

Korrigerig av PM₁₀-data från mätinstrumentet TEOM 1400

Enligt [Naturvårdsverkets beslut om godkännande](#) ska PM₁₀-data som uppmätts med mätinstrumentet TEOM 1400 korrigeras på ett nytt sätt fr.o.m. 1 januari 2014. Korrigeringen har tidigare skett med en generell omräkningsfunktion, i enlighet med Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningars rekommendation. Fr.o.m. den 1 januari 2014 ska denna omräkningsfunktion inte längre tillämpas i Sverige. Det nya korrigerings sättet, som redan används i flera andra EU-länder, kallas för "Volatile Correction Method", och Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningar arbetar med att ta fram en ny rekommendation om hur detta ska tillämpas i Sverige.

Åtgärdsprogram

Drygt fem åtgärdsprogram har fastställts för att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM₁₀). Kontrollen av luftkvaliteten visar att åtgärdsarbetet har gett resultat och i flertalet tätorter klaras nu normen. Centrala åtgärder har varit dammbindning, trafikregleringar och olika åtgärder för att minska dubbdäcksanvändningen. Något fler åtgärdsprogram har fastställts för att klara normen för kvävedioxid (NO₂). Även om halterna minskat något av kvävedioxid på kritiskt gatunät klaras ännu inte normen. Tidigare åtgärdsprogram för kvävedioxid i Umeå och för kvävedioxid och partiklar i Uppsala ses nu över. Nya åtgärdsprogram är snart klara i Linköping (PM₁₀), Sundsvall (PM₁₀, NO₂) och i Luleå (NO₂).

Både normen för partiklar (PM₁₀) och för kvävedioxid är "gränsvärdesnormer" och skulle ha klarats före år 2005 respektive år 2006.

Samtliga beslutade åtgärdsprogram går att hitta på Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning-amesvis/Miljokvalitetsnormer/Miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/Atgardsprogram-for-luft/

Ny luftvårdspolitik inom EU

År 2013 har varit "Luftens år" inom EU. Under året har ett antal aktiviteter genomförts för att uppmärksamma luftvårdsfrågor och en omfattande översyn av luftvårdspolitiken har avslutats. EU-kommissionen har nu publicerat ett nytt program för luftvårdsarbetet inom EU som anger nya mål till år 2030. Det nya programmet innehåller bl.a. ett förslag till nytt direktiv om nationella utsläppstak. När det gäller luftkvalitetsdirektiven ligger fokus på att säkerställa efterlevnad av befintlig lagstiftning till 2020 (dvs. uppfyllandet av gräns- och målvärden) inför en revidering av direktiven vid nästa översynstillfälle (om ca 5-7 år). Mer information om det nya luftvårdsprogrammet finns här: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1274_en.htm samt http://ec.europa.eu/environment/air/clean_air_policy.htm

Luftkvaliteten i Sverige år 2030

En ny rapport med prognoser för luftkvaliteten i Sverige fram till 2030 har publicerats. Beräkningarna indikerar att halterna av kvävedioxid och långdistanstransporterade luftföroreningar kommer att minska betydligt till 2030. Vad gäller partiklar (PM₁₀) förväntas dock relativt små haltförändringar i tätorterna. Detta innebär att kraftfulla ytterligare åtgärder behöver vidtas om Sverige ska uppfylla preciseringen för PM₁₀ i miljökvalitetsmålet för Frisk Luft. Utan vidtagandet av ytterligare åtgärder kan det även finnas risk för fortsatt överskridande av miljökvalitetsnormen för PM₁₀. Rapporten har tagits fram av SMHI på uppdrag av Naturvårdsverket, inom ramen för arbetet med översynen av EU:s luftvårdspolitik. Rapporten hämtas här: www.smhi.se/publikationer/luftkvaliteten-i-sverige-ar-2030-1.34574

Miljömålet Frisk Luft

Den årliga uppföljningen av miljömålen pågår och presenteras i slutet av mars 2014. Därefter påbörjas arbetet med den fördjupade utvärderingen av miljömålen. Denna beräknas vara klar att lämnas till regeringen i juni 2015.

Flera nyheter om miljömålen finns på Miljömålsportalen:

www.miljomal.se/sv/Aktuellt/Alla-nyheter/

Barns exponering för luftföroreningar

Kunskapsläget när det gäller luftföroreningars påverkan på barns hälsa är lägre än när det gäller vuxna. Rapport 6585 i Naturvårdsverkets rapportserie har tagits fram för att beskriva hur hälsovinster med minskad exponering för luftföroreningar kan beräknas i kronor och ören.

Hälsovinsten av att minska barns exponering för NO₂ med 1 µg/m³ beräknas för Storstockholm vara 168 miljoner SEK per år p.g.a. färre fall av sjukdomen astma samt 47 000 SEK p.g.a. färre inläggningar på sjukhus (i prisnivån för år 2000). Hälsovinsten i Umeå är betydligt lägre, 8 miljoner SEK och 2000 SEK per år.

Kunskapsluckorna när det gäller luftföroreningar och barns hälsa får konsekvenser för möjligheten att genomföra beräkningar av detta slag. Beräkningar ger därför endast en indikation på hur stora hälsovinster kan vara.

Rapporten kan laddas ned från Naturvårdsverkets webbplats:

www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6585-0/

Förordning om ekodesign och energimärkning

EU-kommissionen har arbetat med ett förslag om ekodesign och energimärkning av fastbränslepannor för centralvärmesystem, exempelvis vedpannor och kaminer. Ett genomförande av krav på ekodesign och energimärkning kan förväntas ha stor betydelse för minskningen av de svenska utsläppen av bland annat kolmonoxid, metan, sot och polycykliska aromatiska kolväten från hushållen. I förlängningen har det därför även stor betydelse för uppfyllelsen av miljömålen och de svenska internationella åtagandena om partiklar och sot.

Ett förslag diskuterades med medlemsstaterna under hösten 2013, men den slutliga utformningen och omröstningen sköts på framtiden på grund av oenigheter om bland annat kravnivåer och genomförandetid. EU-kommissionen har för avsikt att komma med ett reviderat förslag för omröstning under våren 2014.

Mer information på detta område finns på Energimyndighetens webbplats:

www.energimyndigheten.se/ekodesign

Kurs i modellering den 5 november

Referenslaboratoriet för tätortsluft – modeller vid SMHI arrangerade i samarbete med Naturvårdsverket en kurs i modellering med koppling till miljökvalitetsnormer för luft den 5 november i Stockholm. Kursen, som varvade föreläsningar med praktiska övningar, lockade ett drygt tjugotal deltagare från bl.a. kommuner över hela landet. Om intresse finns, kan kursen komma att hållas vid fler tillfällen.

www.smhi.se/reflab-modeller/Nyhetsarkiv-Referenslab/valbesokt-kurs-i-modellanvandning-1.34666

Kontakta gärna Reflab-modeller vid frågor om modellering av luftkvalitet:

www.smhi.se/reflab-modeller

Rapporter och artiklar

- EEA Signals 2013 – "Varje andetag vi tar" (finns även i engelsk version):
www.eea.europa.eu/sv/publications/miljosignaler-2013-varje-andetag-vi-tar
- Black carbon: Better monitoring needed to assess health and climate change impacts:
www.eea.europa.eu/highlights/black-carbon-better-monitoring-needed
www.eea.europa.eu/publications/status-of-black-carbon-monitoring/
- Luftkvaliteten i Sverige år 2030
www.smhi.se/publikationer/luftkvaliteten-i-sverige-ar-2030-1.34574
- Om barns exponering för luftföroreningar
www.naturvardsverket.se/Om-

[Naturvårdsverket/Publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6585-0/](http://naturvardsverket/publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6585-0/)

- "Cleaner Air for all" – faktablad om luft från EU-kommissionen
<http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/air/en.pdf>

Vägledning

En viktig uppgift för Naturvårdsverket är att vägleda kommunerna i arbetet med miljökvalitetsnormerna. Handboken kompletteras här av våra stödfunktioner (reflab och datavärd).

[Luftguiden Handbok 2011:1](#) – Naturvårdsverkets vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningar](#) som kan hjälpa till med frågor om kvalitetssäkring, val av mätmetod/mätinstrument etc.

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – modeller](#) som är en stödfunktion vid frågor om modellering av luftkvalitet.

[Datavärdskap Luft](#) "Datavärden" ansvarar för mottagande, lagring och tillgängliggörande av luftdata från kommunerna samt rapportering av dessa till EU. De kan även svara på frågor om hantering av mätdata.

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om ni har frågor: MKN-luft@naturvardsverket.se

Besök även gärna vår webbsida: [Miljökvalitetsnormer för utomhusluft - Naturvårdsverket](#)

Där hittar ni även tidigare nyhetsbrev.

God Jul och Gott Nytt År!

